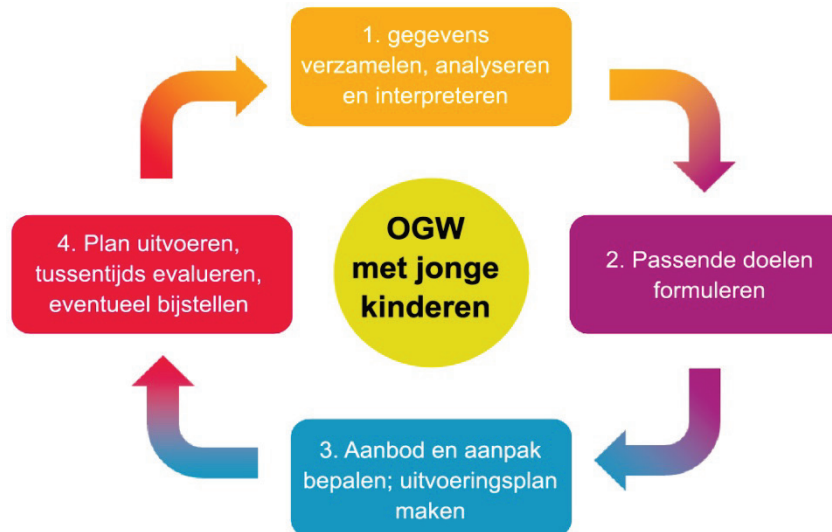

Kwaliteitsbeleid - OGW

bewust handelen
kwaliteitshandboek stichting PAS, 2017

OGW route op
4 niveaus

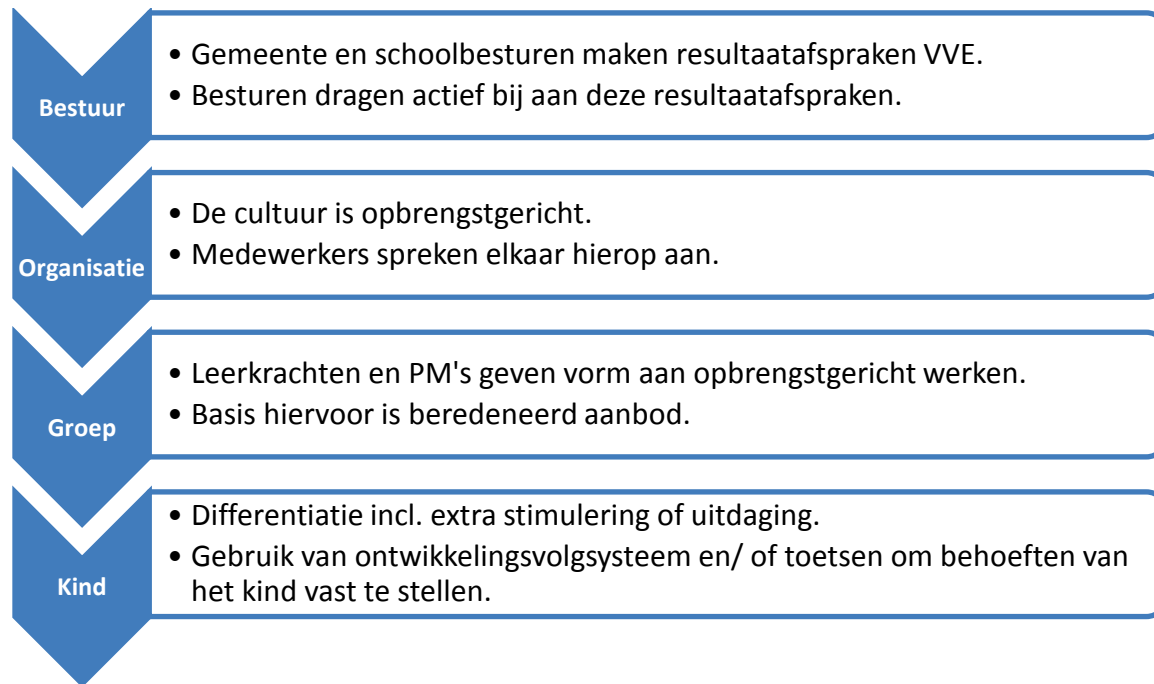
Voorbeeld per fase

Fase 1	Fase 2
Fase 3	Fase 4

OGW Scan

Voorwaarden

De 4 niveaus van opbrengstgericht werken:

Uitleg schema

**OGW
met jonge
kinderen**

Uitleg schema

De inspectie omschrijft Opbrengstgericht werken als: 'het systematisch en doelgericht werken aan het maximaliseren van prestaties'. Wanneer we dit vertalen naar peuters: 'het systematisch en doelgericht werken aan het maximaliseren van ontwikkeling'.

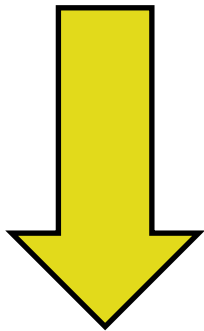
Opbrengst gericht werken is niet de verantwoordelijkheid van enkele personen binnen een speelzaal, kinderdagverblijf of school. Het verbeteren van de opbrengsten vraagt om een samenhangende aanpak op alle niveaus. Opbrengst gericht werken vindt op 4 niveaus plaats:

1. Schoolbesturen en besturen van de instellingen zijn op de hoogte van de resultaten VVE. Gemeente en schoolbesturen maken resultaatafspraken VVE (verplichting Wet OKE)
2. Op peuterspeelzaal-, kinderdagverblijf- schoolniveau heerst een opbrengstgerichte cultuur en personeelsleden spreken elkaar aan op het realiseren van hoge opbrengsten
3. Op groepsniveau geven de PM-ers en leerkrachten vorm aan opbrengstgericht werken. Het gaat hierbij om de kwaliteit van het doelgerichte (leerstof)aanbod voor alle kinderen, het didactisch handelen en de afstemming van het leerproces op verschillende behoeften van de kinderen (vroegschool). In de voorschoolse periode gaat het om de kwaliteit van het doelgerichte pedagogisch-educatief aanbod voor alle peuters, het pedagogisch didactisch handelen (interactievaardigheden), en de afstemming van het ontwikkelingsproces op de verschillende behoeften van de peuters.
4. Op kindniveau is differentiatie en extra zorg voor het individuele kind belangrijk. Kinderen met een achterstand of voorsprong in ontwikkeling moeten door afstemming van het aanbod op hun specifieke ontwikkelings- en onderwijsbehoeften gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Vorderingen van peuters en kleuters kunnen door gebruik van toetsen en/of kindvolgsysteem zichtbaar gemaakt worden.

**OGW
met jonge
kinderen**

**OGW
met jonge
kinderen**

1. Gegevens verzamelen, analyseren en interpreteren:

Welke vragen stel je jezelf?

- Wat weet ik vanuit dagelijkse observaties (anekdotes) over de kinderen? (Denk ook aan betrokkenheid)
- Welke kinderen laten op de ontwikkelingslijnen van het OVM een voorsprong of een achterstand zien?
- Wat kom ik te weten over de ontwikkelingslijnen taal en rekenen van het OVM?
- Welke doelen zijn in de afgelopen periode regelmatig aan bod gekomen? Welke doelen zijn minder vaak (of niet) aan bod gekomen?

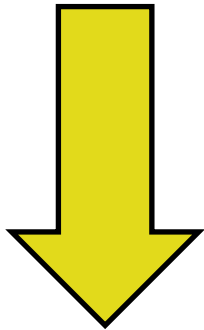
Wat doe je in deze fase in de praktijk?

- Je kunt doelgericht observeren tijdens activiteiten op initiatief jou (bijv. kleine groepsactiviteit/ 'plannetje van de juf') en je schrijft hierover een anekdote
- Je legt dagelijks observaties over de ontwikkeling van peuters vast d.m.v. anekdotes
- Je registreert de ontwikkeling van de peuters in het OVM. Dit gebeurt drie keer in de periode dat de peuter de speelzaal of startgroep bezoekt
- Je kunt kindgegevens (ontwikkelingsgegevens uit het OVM) analyseren en interpreteren eventueel ondersteund door o.a. VVE coach.

Voorbeeld fase 1

**OGW
met jonge
kinderen**

2. Passende doelen formuleren:

Welke vragen stel je jezelf?

- Welke doelen kunnen er geformuleerd worden op basis van dagelijkse observaties van de kinderen en de analyse van de gegevens in het OVM?
- Welke doelen zijn de afgelopen periode weinig of niet aan bod gekomen?

Wat doe je in deze fase in de praktijk?

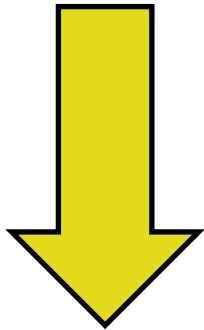
- Je bent bekend met de leerlijnen en doelen voor peuters/jonge kinderen
- Je stelt op basis van de analyse van het OVM (en de dagelijkse observaties) doelen op voor de peuter(s)
- De doelen sluiten aan bij de verschillende niveaus van de peuters
- Je reflecteert dagelijks op het aanbod en stelt op basis van je reflectie het aanbod bij

Voorbeeld fase 2

3.Aanbod en aanpak bepalen; uitvoeringsplan maken:

**OGW
met jonge
kinderen**

Welke vragen stel je jezelf?

- Welke kinderen hebben dezelfde ontwikkelingsbehoefte?
- Op welke manier leren/ontwikkelen deze kinderen zich? Bij welk type activiteiten zie je grote betrokkenheid bij de peuters?
- Zijn de activiteiten uitgewerkt volgens de principes van Actief leren en Kaleidoscoop?
- Wat vraagt het van jou als pm-er om tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen? (interactievaardigheden/spelbegeleiding)
- Welke rol neem ik op me tijdens de begeleiding

Wat doe je in deze fase in de praktijk?

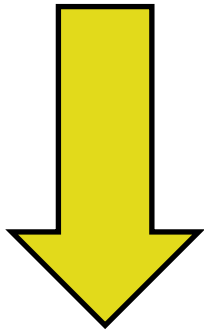
- Je kunt op basis van de opgestelde doelen een aanbod samenstellen. Dit aanbod is afgestemd op de verschillende ontwikkelingsbehoeften van de kinderen
- Het aanbod is betekenisvol, waarbij Kaleidoscoop de onderlegger is
- Je beschrijft het (doelgerichte) activiteitenaanbod in een themavoorbereiding en/of dagplanning.
- Je maakt de differentiatie zichtbaar in de themavoorbereiding ('stapje naar boven-stapje naar beneden')
- Je zet interactievaardigheden in en past spelbegeleidingstechnieken toe passend bij de ontwikkelingsbehoeften van de peuters
- Je bent in staat de leeromgeving in te richten vanuit de **leerlijnen en doelen**

Voorbeeld fase 3

4. Plan uitvoeren, tussentijds evalueren, eventueel bijstellen:

**OGW
met jonge
kinderen**

Welke vragen stel je jezelf?

- Welke vragen stel je jezelf?
- Op welke manier kunnen de voorbereide activiteiten ingepland worden in het dagschema?
- Welke activiteiten zijn geschikt voor de grote groep, kleine groep (plannetje van de juf), het speelwerken, buitenspel?
- Wie gaat welke activiteiten uitvoeren?
- Wanneer worden de observaties vastgelegd?
-

Wat doe je in deze fase in de praktijk?

- Je voert de voorbereide activiteiten uit
- Je evalueert de activiteiten aan de hand van de observaties (vanuit het gestelde doel)
- Je reflecteert dagelijks op je aanbod en stelt op basis van je reflectie het aanbod bij
- In de praktijk (organisatie) is zichtbaar dat je je handelen afstemt op de diverse ontwikkelingsbehoeften
- Elk thema wordt kort teruggekeken op de 'opbrengsten' wat betreft aanbod, organisatie en gestelde doelen in het thema.

Voorbeeld fase 4

Voorbeeld fase 1

**OGW
met jonge
kinderen**

1. Gegevens verzamelen, analyseren en interpreteren

Een aantal peuters is gefascineerd door het tellen. Het tellen komt dagelijks aan bod tijdens het openingsritueel. Dit is voor de peuters een herkenbare activiteit. De peuters imiteren het gedrag van de pm-er. Vanuit de analyse van het OVM en de dagelijkse observatie wordt duidelijk dat een aantal peuters de telrij tot 10 kan op zeggen (akoestisch tellen). Een enkeling kan aanwijzend tellen (synchroon tellen). De overige peuters kunnen de telrij tot vier opzeggen vanuit het liedje: 1-2-3-4 hoedje van papier (telrij als versje kunnen opzeggen).

Het tellen is de afgelopen periode voornamelijk aan bod gekomen door middel van het openingsritueel (tellen van jongens/meisjes) en het zingen van liedjes. De pm-ers vragen zich af of het dagelijks tellen van de jongens en de meisjes in de groep nog het gewenste effect heeft. Ze stellen elkaar kritische vragen. "Wat is de bedoeling van deze activiteit?", "Wat leren kinderen van deze activiteit?", "Wat is de betekenis van deze activiteit als deze dagelijks terugkomt?"

In het komende thema wordt het tellen op een andere manier onder de aandacht gebracht. Dit naar aanleiding van de emmer met diverse knopen die een van de pm-ers mee heeft genomen naar de groep. De kinderen zijn geïnteresseerd in de inhoud van de emmer.

Er kunnen op verschillende niveaus doelen gekoppeld worden aan deze 'knopenemmer'.

Voorbeeld fase 2

**OGW
met jonge
kinderen**

2. Welke vragen stel je jezelf?

Op basis van de vorige fase (gegevens verzamelen, analyseren en interpreteren) worden de volgende doelen voor het stimuleren van de rekenontwikkeling geformuleerd:

Doelen:

Omgaan met de telrij, getallen en hoeveelhidsbegrippen:

Peuters oriënteren zich op de telrij tot vijf/hardop tellen tot vijf

Peuters tellen aanwijzend tot vijf

Stapje naar beneden:

Peuters maken kennis met de hoeveelheidsbegrippen veel, weinig

Peuters kunnen voorwerpen groeperen (knopen)

Stapje naar boven

Peuters maken kennis met getalsymbolen

Peuters kunnen het resultaat tellen (resultatief tellen)

De komende drie weken staan deze doelen centraal.

Voorbeeld fase 3

**OGW
met jonge
kinderen**

3. Aanbod en aanpak bepalen; uitvoeringsplan maken:

1. De kinderen krijgen een of twee kommetjes. Vervolgens mogen alle kinderen knopen uit de emmer halen/pm-er geeft alle kinderen knopen. De pm-er verwoordt wat de kinderen gaan doen. Of stelt hen prikkelende vragen: dat zijn veel knopen! Mag ik er een paar van jou hebben? Ik wil er graag... vijf.
2. De PM-er introduceert de getalsymbolen 1, 2 en 3. En koppelt daar hoeveelheden aan. Bijvoorbeeld drie bakjes maken met daarop geschreven het getalsymbool 1 en de hoeveelheid 1 (getekend als stip), etc.
3. Dit kan eventueel ook gekoppeld worden aan een activiteit in de leeromgeving. Vanuit het thema ziek zijn is er door de pm-er een pillenfabriek gemaakt. Op de potjes staat hoeveel pillen erin moeten (getalsymbool en het aantal stippen). Tevens kunnen de 'pillen' gesorteerd worden op kleur. En natuurlijk moet er aanwijzend geteld worden om de goede hoeveelheid pillen in een potje te kunnen doen.
4.

Voorbeeld fase 4

**OGW
met jonge
kinderen**

4. Plan uitvoeren, tussentijds evalueren, eventueel bijstellen:

Maandag:

Plannetje van de juf:

- Doel: sorteren van de knopen en daaraan de begrippen veel/weinig koppelen: Samantha, Max en Birgit: 'knopenemmer' en bakjes.

Speelwerken:

De pillen fabriek:

- De pm-er neemt een aantal kinderen mee naar de pillenfabriek tijdens het speelwerken. Per dag bekijken welke kinderen dat zijn (bijvoorbeeld groepjes samenstellen op niveau).
- De kinderen kiezen zelf voor deze activiteit: de pm-er speelt in op wat er gebeurt in de pillenfabriek (grijp je kans). Daarna kort observatie/anekdote noteren

Beschrijven van doelgerichte observaties:

- Anekdote: "Pien pakt een handvol knopen uit de emmer. Imitteert het telgedrag van mij. Wijst met haar vinger aan terwijl ze telt, maar doet dit niet 1 op 1".
- Anekdote: Tugba pakt telkens dezelfde knopen uit de emmer
- Anekdote: Jessie geniet van het laten glijden van de knopen door haar handen. Gaat hier 5 minuten lang helemaal in op
- Anekdote: Nehan, Bowie en Dillan samen bij de pillenfabriek. Hebben pillen voor mij gemaakt. Ik was ziek. Nehan telt telkens opnieuw om te zien of ze voldoende pillen heeft per potje. Telt aanwijzend en soms ook het resultaat. Bowie telt de pillen die in het potje moeten, maar niet aanwijzend. Kan de telrij tot 10 opzeggen. "jij moet 10 pillen" en telt dan tot 10. Nehan lijkt vooral te genieten van het vullen van de potjes en het geluid dat de knopen maken wanneer ze in het potje vallen.

Scan 'stapsgewijze invoering' opbrengstgericht werken (OGW)

In dit schema zijn de verschillende elementen van opbrengstgericht werken terug te vinden. Tegelijkertijd zijn er fasen aan gekoppeld. Met behulp van dit schema kan inzichtelijk gemaakt worden wat de beginsituatie van een (VVE) locatie is met betrekking tot OGW. Van daaruit kan gekeken worden wat de volgende stap is om opbrengstgericht werken verder te implementeren. Dit schema kan de manager en de VVE coach ondersteunen bij de coaching op de werkvloer.

	Basis	Samen op weg	Goed	Excellent
DOEL-GERICHT WERKEN	PM's stellen een dagschema op volgens de principes van Kaleidoscoop	PM's bereiden hun activiteiten voor vanuit Sleutelervaringen	PM's bereiden hun activiteiten voor vanuit sleutelervaringen en SLO doelen: Rekenen, taal, soc.em en motoriek. (Voor de taal- en rekendoelen wordt gebruik gemaakt van de HCO indeling).	PM's bereiden hun activiteiten voor vanuit SLO doelen en sleutelervaringen en evalueren de doelen per thema
PLANMATIG WERKEN	PM's maken een jaarplanning op basis van de thema's	PM's stellen een weekplanning en dagschema op volgens de principes van Kaleidoscoop	PM's bereiden (doelgericht) een thema voor (3-4 weken). Vertalen dit aanbod naar weekplanningen en houden dit systematisch bij	PM's evalueren de weekplanning en themaplanning (vanuit de gestelde doelen). Dit vormt de basis voor vervolg.
VOLGEN van ONTWIKKELING	PM's observeren de kinderen tijdens het uitvoeren van de activiteiten	PM's observeren (doelgericht) de kinderen (dagelijks) en leggen observaties vast (anekdotes)	PM's registreren ontwikkeling van kinderen in het OVM (3 x per peuter of 3 x per groep)	PM's analyseren systematisch gegevens uit een volgsysteem
DIFFERENTIATIE	PM's maken op basis van observaties een doelgericht aanbod voor de hele (grote) groep	PM's maken op basis van observaties een doelgericht aanbod voor kleine groepjes (groepjesplan)	PM's stellen een doelgericht aanbod op voor kleine groepjes, op basis van dagelijkse (doelgerichte) observaties en analyse van het OVM.	PM's differentiëren in hun gehele aanbod (leidster-gestuurde activiteiten en zelfgekozen activiteiten). PM's stemmen hun handelen en interactie af op het gedrag en de ontwikkeling van de kinderen in de groep tijdens diverse act./gedurende alle activiteiten
OGW	Aanbod is gebaseerd op activiteiten	Aanbod is gebaseerd op doelen en ontwikkelingsbehoefte van kinderen.	Streefdoelen worden bepaald voor (sub) groep(en).	Opbrengst van aanbod wordt systematisch geanalyseerd en geëvalueerd.

**OGW
met jonge
kinderen**

Welke voorwaarden zijn er nodig om opbrengstgericht te kunnen werken?

- Er wordt gewerkt met een kindvolgsysteem om de ontwikkeling van peuters systematisch in beeld te brengen. De VVE-locaties intensief in Arnhem werken met het kindvolgsysteem OVM
- Er wordt gewerkt vanuit een concept en/of vanuit een methode. De VVE locaties in Arnhem werken vanuit het concept Actief leren/ Kaleidoscoop. Tevens wordt gebruik gemaakt van LOGO 3000 t.b.v. het woordschataanbod
- Er wordt gewerkt vanuit open leerhouding.

